

BUDAPEST I. KERÜLET

BUDAVÁRI ÖNKORMÁNYZAT

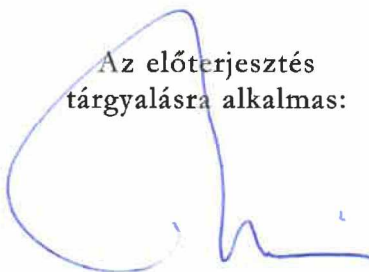
**Előterjesztés a Képviselő-testület 2020. október 1-jei ülésére
a LIFE Éghajlat-politika alprogram 2020. évi „Alacsony szén-dioxid kibocsátású,
megújuló energiára építő modellértékű beruházások Budapesten” pályázatának
szándéknyilatkozatával és kötelezettségvállalásával kapcsolatban**

A képviselő-testületi ülés formája: nyilvános ülésen tárgyalandó
Elfogadásához szükséges többség: egyszerű többség
Az előterjesztést előzetesen tárgyalja: Gazdasági és Jogi Bizottság
Városfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottság

Az előterjesztés
készítéséért felelős:

Légárné Gulyás Rita
irodavezető

Az előterjesztés
tárgyalásra alkalmas:

dr. Tarjányi Tamás
jegyző *d.21.*

Az előterjesztést a
Képviselő-testület ülésére
benyújtom:

Váradiné Naszályi Márta
polgármester

1. ELŐTERJESZTÉS

Tisztelt Képviselő-testület!

A Fővárosi Önkormányzat pályázatot tervez benyújtani a LIFE Éghajlat-politika alprogram 2020. évi pályázati lehetőségére, „Alacsony szén-dioxid kibocsátású, megújuló energiára építő modellértékű beruházások Budapesten” címmel. Budapest saját, fejlesztésre szoruló villamosenergia-hálózattal rendelkezik, melynek nagy része helyet igényel a sűrűn lakott területekből, ahol az ország lakosságának egyötöde él. Az energiafelhasználás trendjeinek változása (pl. hőhullámok, home office) és a városi mobilitás gyors ütemű elektrifikációja kihívás elé állítja a várost és annak villamosenergia hálózatát miközben a város energiaszükségletének csupán 4%-át adják a megújuló energiaforrások. Ezekre való tekintettel a projekt célja az alacsony szén-dioxid-kibocsátású, lokális beruházások elősegítése a városi közegben azáltal, hogy a projekt széles körben demonstrálja a városi tetőkre kihelyezhető napelemek telepítésének lehetőségeit. Budavár szerepe kiemelt az örökségvédelem kapcsán: az energiahatékonysági és napelemes beruházások

műemlékvédelmi és lakossági elfogadottságának mérése fontos tapasztalattal szolgál más kerületek, települések számára.

A projekt alapját a napenergia hasznosíthatóságát feltérképező tanulmány képezi, amelyet a Főváros egy megalapozó projekt keretében tervez kidolgozni, a németországi környezet-, és természetvédelmi, nukleáris biztonságért felelős minisztérium által alapított EUKI (European Climate Initiative) programból. Budapest esetében a város épületeinek bevonásával lehet demonstrálni a napenergia hasznosíthatóságának potenciálját városi közegben, valamint ennek a kapacitásnak a hatását a városi villamosenergia-hálózatra.

A projekt innovatív szemlélete nemcsak a műszaki és társadalmi (bevonás jelentősége) újításokra terjed ki, hanem figyelembe veszi az olyan kihívásokat is, mint például a villamosenergia termelési és tárolási kapacitások rendszerbe illesztése városi környezetben (load management, hálózati problémák gyors kiküszöbölése). Komplex megoldási csomagokat kínál, amelyek olyan elemeket is tartalmaznak, mint a városi e-mobilitás (beleértve a közösségi közlekedést, lásd zöld busz stratégia) és megosztáson alapuló közlekedési módok integrációja, frekvenciaszabályozás és kapacitáspiacra történő részvétel.

A projekt be kívánja vonni a fő érdekelt feleket és a területen működő legfontosabb szereplőket. A projekt részét képezi több, jól definiált pilot, amelyből tudás és tapasztalat szerezhető a jövőbeli széleskörű fejlesztési és infrastruktúra-tervezési célokhoz. A projektben központi szerepet játszik a közösségek bevonása, a közösségi energia koncepciója, amely önmagában hordozza az energiahatékonyság növelését, az üvegházhatású-gázok kibocsátásának csökkentését és a megújuló energiák részarányának növelését a régióban, Magyarországon. A tesztbeavatkozások központjában a kerületi önkormányzatok állnak, az EUKI projekt és jelen projekt előkészítő akciói keretében kerülnek kiválasztásra a demonstrációs helyszínek, amelyek lehetnek pl. belvárosi bérházak (tipikus gangos), amely lehet többségi önkormányzati tulajdonú, és vegyes tulajdonú magánlakásos társasház, újjépítésű vagy egyéb jellegű társasházak, panelházak, családi házas övezetek, irodakomplexumok, kereskedelmi egységek, remízek, közintézmények, stb.

A projekt felépítése, kialakítása során szoros együttműködés alakult az érdekelt felek között. Fontos szempont volt, hogy a műszaki tartalom, a napenergia telepítéssel kapcsolatos tapasztalat, a hálózati szakértelem és a lehetséges helyszínek, intézmények bevonódjanak már ebben a szakaszban és magukénak érezzék a projektet. Műszaki-szakmai és a kutatási háttérrel az Óbudai Egyetem, a tudásmegosztást és az ipari szereplőket a Magyar Napelem és Napkollektor Szövetség biztosítja. A villamosenergia hálózatához kapcsolódóan szakmai partner az ELMŰ Hálózati Kft. (vagy más ELMŰ leányvállalata). Külföldről a projektet a németországi Agora Energiewende támogatja, mely biztosítja azon nemzetközi tapasztalatok bevonását, amely a hatékonyságot, illetve a legjobb gyakorlatok bevonását szavatolja. A projektben a demonstrációs beavatkozások nagy hányadát kerületi inputok alapján tervezik megvalósítani, mind kerületi, mind fővárosi, mind magántulajdonban álló területeken történő demonstrációval. A kerületek számára az ún. co-financing partner státuszt javasolják, amely azt jelenti, hogy nevesített feladatuk nem lesz a projektben, csak anyagilag járulnak hozzá az önerőhöz vagyis a kerületi projekt megvalósításához. Az önerő mértéke a kerületi projekt költségének 23,5%-a, azaz 30 millió Ft.

Fentiek összhangban vannak a „*Budapest I. Kerület Budavári Önkormányzat Képviselő-testülete 67/2020. (VII. 16.) önkormányzati határozata a 245/2017. (XII.14.) Kt.*” határozatban elfogadott

klímastratégiai szakanyag felülvizsgálati szakanyagának elfogadásával, az Önkormányzat környezetvédelmi programjának további fejlesztésével, a klímabarát önkormányzatok nemzetközi szövetségéhez – a Covenant of Mayors (COM) - való csatlakozás előkészítésével és a SECAP (Fenntartható Energia és Klíma Akcióterv) elkészítésével.

Kérem a tisztelt Képviselő-testületet a határozati javaslatok megtárgyalására és elfogadására.

2. DÖNTÉSI JAVASLAT

Budapest, I. Kerület Budavári Önkormányzat Képviselő-testülete .../2020. (IX. 24.) önkormányzati határozata

Budapest I. Kerület Budavári Önkormányzat (a továbbiakban Önkormányzat) Képviselőtestülete úgy határoz, hogy az Önkormányzat co-financing partnerként részt vesz a LIFE Éghajlat-politika alprogram 2020. évi „Alacsony szén-dioxid kibocsátású, megújuló energiára építő modellértékű beruházások Budapesten” pályázatban. Kötelezettséget vállal az Önkormányzat részéről 30 millió forint önerő biztosításáról projektmegvalósítás esetén, ezért a Polgármestert megbízza, hogy írja alá a szándéknyilatkozatot, a co-financing partneryilatkozatot, valamint felkéri a Polgármestert, hogy jelölje ki az operatív kapcsolattartásért felelőst/önkormányzati munkatársat.

Felelős: Váradiné Naszályi Márta polgármester

Határidő: azonnal

3. MELLÉKLETEK

1. LIFE projekt pályázati összefoglaló

1. MELLÉKLET

LIFE CLIMA alprogramba benyújtandó projekt koncepció (Traditional projects, Climate change mitigation) - Alacsony szén-dioxid kibocsátású, megújuló energiára építő modellértékű beruházások Budapesten (SUNBUD)

Rövid összefoglaló

Az energiafelhasználás trendjeinek változása (pl. hőhullámok, home office) és a városi mobilitás gyors ütemű elektrifikációja kihívás elé állítja a várost és annak villamosenergia hálózatát, ezért jelen projekt célja az alacsony szén-dioxid-kibocsátású beruházások elősegítése a városi közegben azáltal, hogy széles körben **demonstrálja** a városi tetőkre kihelyezhető napelemek telepítésének lehetőségeit. A projekt alapját a napenergia hasznosíthatóságát feltérképező tanulmány képezi (amelyet a projektet megelőzően tervez kidolgozni a Főváros, más forrásból). Budapest esetében a város épületeinek bevonásával lehet demonstrálni a napenergia hasznosíthatóságának potenciálját városi közegben, valamint ennek a kapacitásnak a hatását a városi villamosenergia-hálózatra.

A projekt pilot beavatkozásokon keresztül válaszokat ad a jogi, adminisztratív, műszaki, a városi prosumerizmus (elektromos áramot termelő és felhasználó „fogyasztó” egyidejűleg) pénzügyi és társadalmi, viselkedési akadályaira. A projekt be kívánja vonni a fő érdekelt feleket és a területen működő legfontosabb szereplőket. A projekt részét képezi több, jól definiált pilot, amelyből tudás és tapasztalat szerezhető a jövőbeli széleskörű fejlesztési és infrastruktúra-tervezési célokhoz.

A projekt indokoltsága:

Magyarország nagy napenergia potenciállal rendelkezik, melynek kiaknázását a magyar kormány is tervezi. A projekt támogatni kívánja ezt a szakpolitikai irányt, ezért az újonnan létrejött energiastratégia és a nemzeti éghajlat- és energiatervezési célkitűzéseinek megfelelő lépéseket tesz annak érdekében, hogy a napenergia városi felhasználása minél hatékonyabban történjen meg, ezzel is elősegítve hazánk uniós célkitűzésekhöz történő hozzájárulását.

Az ország üvegházhatást okozó gáz kibocsátásának 15%-áért Budapest felelős. Budapest energiafelhasználása 84%-ban fosszilis jellegű, mivel a villamosenergia hazai termelése jelentős részben (41%), a távhő előállítása majdnem teljes mértékben (95%) szénhidrogén alapú energiahordozók felhasználásával történik. A város szén-dioxid kibocsátásának 44%-át a villamosenergia termelésnek tulajdonítják, és az energiával kapcsolatos kibocsátás nagy része az épületekhez köthető. A város energiaszükségletének csupán 4%-át adják a megújuló energiaforrások. Ugyanakkor Budapest saját, fejlesztésre szoruló villamosenergia-hálózattal rendelkezik, melyek nagy része helyet igényel a sűrűn lakott területekből, ahol az ország lakosságának egyötöde él. Mindkét tényező konfliktusforrás, amelynek megoldása érdekében másfajta megközelítés szükséges, mint eddig. A [Google által készített térkép](#) alapján több mint 1500 MW teljesítményű napelem telepíthető a tetőkre, amely megegyezik az ország jelenleg telepített teljes napelem kapacitásával. Ugyanakkor különféle akadályok vannak a háztartási méretű napenergia rendszerek fejlesztésében is. A magyar szabályozás, az adórendszer és a vonatkozó tarifa rendszer nem ösztönzi megfelelően a többlakásos épület tulajdonosokat, valamint a családi házak tulajdonosait sem, hogy fektessenek be ebbe a technológiába.

A Fővárosi Közgyűlés 2018-ban elfogadta Budapest Klímastratégiáját, amely kibocsátáscsökkentési célokat határoz meg 2020-ig, 2030-ig, és 2050-ig. A dokumentum is megfogalmazza, hogy Budapest legjelentősebb potenciálja az épületek energiahatékonyságban rejlik. A terület feltérképezése megtörtént, a megújuló technológiák szisztematikus bevezetése hozzájárulhat a szén-dioxid kibocsátás csökkentés mellett való elkötelezettséghez. Emellett a Főváros 2020 év végéig kidolgozza a Fenntartható Energia és Klíma Akciótervét (SECAP), valamint Környezeti Programját.

Projekt koncepció

A projekt korábbi felmérések és projektek eredményeire épülve demonstrációs elemek megvalósításával kívánja alátámasztani az alacsony szén-dioxid-kibocsátású beruházások városi szövetbe és villamosenergia hálózatba történő integrálását. A projekt a korábbi uniós projektek keretében létesült energetikai beruházások bekapcsolását is tervezi, pl. KEHOP forrásból megvalósult épületenergetikai korszerűsítések (pl. napelem rendszerek). Műszaki, szakmai oldalról nézve a projekt a város meglévő szakmai partnereire és stakeholder szervezeteire támaszkodik, akikkel az elmúlt évek során számos sikeres kezdeményezést hajtott végre a főváros.

A projektben központi szerepet játszik a közösségek bevonása, a közösségi energia koncepciója, amely önmagában hordozza az energiahatékonyság növelését, az üvegházhatású-gázok kibocsátásának csökkentését és a megújuló energiák részarányának növelését a régióban, Magyarországon. Közösség alatt nemcsak egy adott település, kerület értendő, hanem társasházak, családi házas övezetek, vagy akár az ipari parkok is energia közösségeknek foghatók fel, a projekt ezt az irányelvet kívánja teszteléssel, értékeléssel és felskálázási tervvel alátámasztani. A projekt innovatív szemlélete nemcsak a műszaki és társadalmi (bevonás jelentősége) újításokra terjed ki, hanem figyelembe veszi az olyan kihívásokat is, mint például a villamosenergia termelési és tárolási kapacitások rendszerbe illesztése városi környezetben (load management, hálózati problémák gyors kiküszöbölése) és komplex megoldási csomagokat kínál, amelyek olyan elemeket is tartalmaznak, mint a városi e-mobilitás (beleértve a közösségi közlekedést, lásd zöld busz stratégia) és megosztáson alapuló közlekedési módok integrációja, frekvenciaszabályozás és kapacitáspiacra történő részvétel.

A projekt célcsoportja széles, bevonásuk inkluzív módon történik. Részvételükre a tervezéstől kezdve számít a projekt. A tesztbeavatkozások tervezett megvalósulási helyszínei az alábbiak szerint csoportosíthatók:

- belvárosi bérházak (tipikus gangos), amely lehet többségi önkormányzati tulajdonú, és vegyes tulajdonú magánlakásos társasház
- újjépítésű vagy egyéb jellegű társasházak,
- panelházak,
- családi házas övezet,
- kereskedelmi egységek, ipari parkok
- közintézmények (szociális ellátás, időotthonok, egészségügyi intézmények),
- remízek (busz, villamos stb.), és parkolók (pl. P+R, e-töltők).

A projektet infrastrukturális oldalról az ELMŰ támogatja, megvalósítási helyszíneket a kerületi és a Fővárosi Önkormányzat, illetve háttérintézményei, gazdasági társaságai biztosítják. Emellett fontos célcsoport a pénzintézetek, társasházi közös képviselők, családi ház érdekképviselői szervek, hiszen szükséges ezeket a szervezetek felkészíteni arra, hogy ilyen jellegű beruházásokat finanszírozzanak vagy szakmailag ösztönözzenek.

Partnerség

A projekt felépítése, kialakítása során szoros együttműködés alakult az érdekelt felek között. Fontos szempont volt, hogy a műszaki tartalom, a napenergia telepítéssel kapcsolatos tapasztalat, a hálózati szakértelem és a lehetséges helyszínek, intézmények bevonódjanak már ebben a szakaszban és magukénak érezzék a projektet. Így megnyugtató számunkra, hogy támaszkodhatunk az Óbudai Egyetem munkatársainak világszínvonalú kutatásaira, nemzetközi kapcsolataira és elkötelezettségére. Továbbá a Magyar Napelem és Napkollektor Szövetség kiterjedt hálózatának, tagjainak tapasztalataira ezen a téren. Az ELMŰ részvétele azért esszenciális, mert a budapesti hálózat problémáit, kihívásait ők ismerik a legjobban, és ennek a projektnek ezekre a kihívásokra kell válaszolnia. Végül a részvételi szándékaikat jelző kerületek azon területeket jelzik a városban, ahol a helyi vezetés elkötelezett a technológiai újítások iránt, illetve kész új megoldásokat kipróbálni és ebbe az érintett lakosságot, vállalkozásokat is bevonni, avagy saját intézményein keresztül részt

venni. Külföldről a projektet a németországi Agora Energiewende támogatja, mely biztosítja azon nemzetközi tapasztalatok bevonását, amely a hatékonyságot illetve a legjobb gyakorlatok bevonását szavatolja.

Illeszkedés az országos és helyi stratégiákhoz, projektekhez

- Nemzeti Energiastratégia
- Második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia
- Klíma- és természetvédelmi akcióterv
- Nemzeti Épületenergetikai Stratégia
- Magyarország Nemzeti Energiahatékonysági Cselekvési Terve 2020-ig
- Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia 2012-2024
- Zöld Busz Program
- Budapest Klímastratégiája
- Budapest Környezeti Programja
- Budapesti Mobilitási Terv
- LIFE HungAIRy projekt

Tervezett akciók és rövid ismertetésük

A. Előkészítő akciók: pilot beavatkozások tervezése (műszaki, pénzügyi, jogi stb.), közösségek bevonása és a velük történő együttműködés formalizálása, lakossági ösztönző kampány lebonyolítása.

Mérföldkövek: pilot területek kijelölése (10); legalább 5 nagyszabású rendezvény lebonyolítása (konferencia, szakmai műhelymunka) közbeszerzési dokumentáció előkészítése a megvalósításra vonatkozóan.

C. Megvalósítást célzó akciók: pilotok megvalósítása két lépcsőben, első fordulóban az A akcióban kijelölt pilotok kivitelezése zajlik, második lépcsőben a projekt keretében pályázat kerül kihirdetésre 5 pilot replikáció megvalósítására (5X20 000 EUR). Felskálázási akcióterv készítése a városra nézve. Mérföldkövek: 10 pilot beavatkozás megvalósulása, pályázattal rendszer kidolgozása, sikeres pályázati eljárás lebonyolítása, 5 pilot replikáció megvalósítása.

D. Értékelő és monitoring akciók: pilot műszaki-szakmai, környezeti, társadalmi és gazdasági értékelése és folyamatos monitoringja

Mérföldkövek: éves monitoring jelentések

E. Disszeminációs, kommunikációs akciók: projektek közötti szinergiák megteremtése (pl. HungAIRy ökomenedzser hálózat bevonása a projektbe); széleskörű kommunikációs és szemléletformálási kampányok (projekt megvalósításban résztvevő stakeholderek, lakossági és intézményi célcsoportok).

F. Projektmenedzsment

Összköltségvetés:

A projekt tervezett összköltsége: 3 millió EUR.

Elvárt eredmények

A projekt lehetővé teszi a város és a régió számára, hogy a lehető leghatékonyabban fektessen be a megújuló technológiákba és hasznosítsa azokat az üvegházhatású gázok csökkentése érdekében. A kibocsátás-csökkentés egyik fő pillére az épületek hatékonyságának növelése a közlekedés kibocsátásának csökkentése mellett. A villamosenergia szolgáltató és pilot terület tulajdonosok bevonása már a kutatási (korábbi projektek) és tervezési szakaszban megteremti az elköteleződést és segíti a program hosszútávú stratégiákba történő implementálását, beleértve a beruházáshoz szükséges források és tőke biztosítását.

A projekt egyik fő eredménye egy optimális forrásallokációs terv lesz állami források, magánberuházások felhasználásával, növelve a budapesti bérlők és állampolgárok elfogadási hajlandóságát.

A projektnek köszönhetően a város és a régió „trendsetterre” válik a napenergiát alkalmazó technológiák tekintetében és jó példaként szolgál a V4 országok és a közép-kelet európai régió városai előtt. A projekt lehetővé teszi a város számára, hogy a lehető leghatékonyabban fektessen be a megújuló technológiákba és hasznosítsa azokat az üvegházhatású gázok csökkentése érdekében.

Számszerűsíthető eredmények:

- • 10+5 pilot beavatkozás megvalósítása, eredményei alapján gazdaságilag megtérülő komplex beruházási csomagok felkínálása a városi szereplők számára (lakosság, intézmények, kis és nagy vállalkozások, pénzintézetek stb.).
- • a pilotok felskálázásból származó hosszútávú hatás: 300-400MW megújuló energia kapacitás kiépítése, amely Budapesten kívüli 1000-1200 MW primer energiahordozó felhasználásával egyenértékű.

Fenntarthatóság

A projekt tervezése során kiemelt szempont a fenntarthatóság. A projekt eredményei beépítésre kerülnek a város hosszú távú éghajlatpolitikájába, összhangban az országos politikával, amely nagymértékben épül a napenergiára.

A villamosenergia-szolgáltató bevonása biztosítja, hogy az új technológiáknak a kritikus infrastruktúrába való integrációja zavartalan legyen.

Hasonló projektek a szerzett tapasztalatokon/eredményeken alapulva biztosítják a megismételhetőséget Magyarországon, a közép-kelet-európai régióban és szélesebb körben Európa más országaiban is.

A projekt lehetővé teszi egy pénzügyi terv kialakítását, és vonzóvá válik az intézményi finanszírozók, valamint a lakásszövetkezetek és az áramszolgáltató számára is